

ULUSAL ÖLÇEKLİ AR-GE PROJELERİNDE GÖNÜLLÜ UZMAN DESTEĞİNİN SAĞLANMASINDA KURUMSAL YAPILANMA İÇİN BİR MODEL ÖNERİSİ: “TÜRKİYE JEOLojİK MİRAS ALANLARI ENVANTERİ PROTOKOLÜ”

**Mutlu Gürler¹, Gonca Gürler², Gonca Nalcıoğlu, Erol Timur²,
Faruk Ocakoğlu³, Okan Tüysüz⁴ ve Raif Kandemir⁵**

¹ Doğa ve Çevre Derneği, Meşrutiyet Cad. No: 40/12 Kızılay-Ankara,Türkiye mutlugurler@hotmail.com

² Jeoloji Etütleri Dairesi, MTA Genel Müdürlüğü, Ankara, Türkiye,

³ Osmangazi Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Jeoloji Müh. Bölümü, Eskişehir, Türkiye,

⁴ İTÜ Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, Türkiye,

⁵ Gümüşhane Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Jeoloji Müh. Bölümü, Gümüşhane, Türkiye.

İlgi alanı ve çalışma yöntemi farklı da olsa, herhangi bir uzmanlık alanı ve/veya uzmanlıklar arası işbirliğini gerektiren faaliyet alanlarında, ulusal ölçekli çalışmalarda, çoğu zaman yasal mevzuat eksiklikleri ile kurumlar arası yetki paylaşımı gibi önemli güçlüklerle karşılaşmaktadır. Sınırlı alanları hedef alan, yasal statüsü ve yönetsel yetki paylaşımı belirlenmiş ve yalnızca bir mesleki uzmanlık alanını ilgilendiren “proje bazlı” çalışmaların dışına çıkıldığında, sözü edilen problemler, adeta çalışma programının bir parçası olarak süreklilik kazanmaktadır.

Kısa, orta ve uzun dönemli çalışma programlarında “gönüllü katılım” gibi hedefleri de içeren bölgesel boyutlu projelerde ise yetki ve sorumluluk paylaşımı ile yasal statü çakışmaları, nihai başarının önündeki en büyük engel olarak karşımıza çıkmaktadır. Tüm bu güçlüklerin aşılabilmesi için, yasal yetkiyle donatılmış kamu kurumlarının, öncü ve koordinatör kimliklerini koruyarak, ilgili sivil toplum örgütleriyle eşgüdüm içerisinde, sınırlı da olsa yetki ve sorumluluklarını paylaşarak, gönüllü uzman ve araştırmacı desteğini sağlayacakları yapılanmalara gereksinim duyulmaktadır.

Ülkemizin alan koruma çalışmalarına, uluslararası ölçekteki faaliyetlerle eşit düzeyde katkı yapacağı düşünülen, “Jeolojik Miras Alanları Envanteri Protokolü” kapsamında öngörülmüş olan, kurumlar arası eşgüdüm ve işbirliğinin yapılanma modeli, bu anlamda bir çözüm önerisi olarak bu bildiri çerçevesinde değerlendirilecektir.

Doğa ve Çevre Derneği’nin, MTA Genel Müdürlüğü ile Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü ile ortaklaşa hazırlamış oldukları “Türkiye Jeolojik Miras Alanları Envanteri Protokolü – TÜJEMAP” sayesinde; bilimsel ve eğitim bakımından nadir bulunan, görsel ve estetik önem taşıyan, doğal anıt nitelikli jeolojik oluşumların ulusal ölçekli envanterinin çıkarılması hedefleniyor.

Protokol ortakları dışında, üniversitelerden akademik danışmanlar, yerel yönetimler ve gönüllü doğa dostlarının da katkılarını almaya odaklı envanter projesinde, veri bankası oluşturmak, meslek içi ve yaşam boyu eğitim çalışmaları yapmak, çevre bilincini geniş kitlelere taşıyarak “farkındalık yaratmak” gibi başlıklar da, program dahilinde öngörülen hedeflerden bazıları olarak öne çıkıyor.

Uzun vadede Jeopark Alanları ilan edilmesi ve yapılandırılması, Türkiye Jeolojik Miras Alanları Envanteri Atlası’nın hazırlanması, “jeoturizm”, “jeoekoloji” ve “ekoturizm” etkinlikleri için gerekli altyapının oluşturulması gibi hedefleri içeren protokol sayesinde; ülkemizdeki turizm etkinliklerinin çeşitlendirilmesi, kırsal kalkınmaya katkı, “jeotur operatörleri” için eğitim ve istihdam olanaklarının yaratılması gibi çıktılar öngörülmüyor.

Anahtar Kelimeler: Jeolojik Miras, Jeopark, Jeoturizm, Ekoturizm.

AN INSTITUTIONAL STRUCTURE MODEL FOR PROVIDING WILLING EXPERT SUPPORT IN NATIONAL SCALE R&D PROJECTS: THE PROTOCOL FOR TURKISH NATIONAL GEOLOGICAL HERITAGE INVENTORY

**Mutlu Gürler¹, Gonca Gürler², Gonca Nalcıoğlu, Erol Timur²,
Faruk Ocakoğlu³, Okan Tüysüz⁴ and Raif Kandemir⁵**

¹Nature and Environment Association, Meşrutiyet Cd. No:40/12,

Kızılay-Ankara,Turkey, mutlugurler@hotmail.com.

²Geological Department, General Directorate of Mineral Research and Exploration, 06520,Balgat-Ankara, Turkey,

³Osmangazi University, Faculty of Engineering, Geology Department, Eskişehir, Turkey,

⁴İTÜ, Earthscience Institute, İstanbul, Turkey,

⁵Gümüşhane University, Geology Department, Gümüşhane, Turkey.

National scale activities that require certain expertise or interdisciplinary cooperation frequently experience difficulties such as lack of legislative constraints and sharing of authorization among different institutions. When we are working in a larger frame except specific target areas with well-constructed legal status and well-balanced authorization share in project-based studies, these fore-mentioned problems directly become a continuous part of the running

programme.

The short, medial and long-term working programmes of regional scale projects including targets such as willing cooperation, authorization and responsibility sharing and legal status overlaps form the greatest obstacle in front of a final success. In order to overcome these difficulties we require new structures where legally authorized public institutions will have a leading and coordinator role and will work together with non-governmental organization in concert. It is also suggested that these public institutions will share with certain extend the authorization and responsibility and provide eager expert and researcher support.

In this respect "*The Protocol for National Geological Heritage Inventory*" a nation scale preservation initiative which is believed to have an effect at international level, will be presented here as a model for inter-institutional communication and cooperation.

With the sake of the protocol for Geological Heritage Inventory which is collectively prepared by Nature and Environment Association, Mineral Research and Exploration General Directorate (MTA) and General Directorate for Nature Protection and National Parks, an inventory of geological occurrences is intended in a national scale. The geological formations which will be considered in the inventory are of rarity with respect to scientific and education viewpoints and will have significance with respect to aesthetic value.

This inventory project welcomes contribution from academic supervisors from universities, from local administrations and also from eager nature friends in addition to natural partners of the protocol. Principal targets of the project include creating a data base for geological heritages, organizing life-long and thematic courses, bringing "environmental consciousness" to people.

The protocol comprises some long-term purposes such as nomination of Geopark areas and their organization, to provide the required infrastructure for such activities as geotourism, geoecology and ecotourism and to prepare Turkish geological heritage atlas. Among the future outputs of the protocol, diversification of national touristic activities, contribution to rural development and education and employment of "geotour guides" are considered.

KEY WORDS: GEOLOGICAL HERITAGE, GEOPARK, GEOTOURISM, ECOTOURISM.